

GOTLANDS TINGSRÄTT
Gotlands tingsrätt
Rotel 4

DOM
2013-04-23
meddelad i
Visby

Mål nr B 1209-12

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Åklagare

Kammaråklagare Theo Rydén
Åklagarmyndigheten
Lokal åklagare i Visby

Målsägande

1. Elin Nordlander
Lulevägen 20 A
961 33 Boden

Målsägandebiträde:
Advokat Håkan Lundström
Håkan Lundström Advokatbyrå AB
Garvaregatan 3 B
961 35 Boden

2. Lisa Nordlander
Strandplan 1 A Lgh 1503
961 34 Boden

Målsägandebiträde:
Advokat Håkan Lundström
Håkan Lundström Advokatbyrå AB
Garvaregatan 3 B
961 35 Boden

Tilltalad

Lars-Börje Hellenberg, 521228-3211
Sudergårds Stenkyrka
620 33 Tingstäde

Offentlig försvarare:
Advokat Eric Dufvenmark
Dufvenmarks Advokatbyrå
Södertorg 5
621 57 Visby

DOMSLUT

Begångna brott

1. Sexuellt ofredande

Lagrum

6 kap 10 § 2 st brottsbalken

2. Rattfylleri

4 § 1 st trafikbrottslagen (1951:649)

Påföljd m.m.

Dagsböter 180 å 50 kr

Skadestånd

1. Lars-Börje Hellenberg ska utge skadestånd till Lisa Nordlander med 5 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 24 juli 2012 till dess betalning sker.
2. Elin Nordlanders skadeståndsyrkande ogillas.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Håkan Lundström tillerkänns ersättning av allmänna medel för arbete som målsägandebiträde med 23 888 kr. Av beloppet avser 6 210 kr arbete, 7 410 kr tidspillan, 5 490 kr utlägg och 4 778 kr mervärdesskatt. Ersättningen belöper med hälften på vardera målsäganden.
 2. Eric Dufvenmark tillerkänns ersättning av allmänna medel med 7 885 kr. Av beloppet avser 5 680 kr arbete, 570 kr tidspillan, 58 kr utlägg och 1 577 kr mervärdesskatt.
 3. Kostnaden för försvaret och målsägandebiträdet ska stanna på staten.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat att Lars-Börje Hellenberg ska dömas för sexuellt ofredande och rattfylleri, se domsbilaga 1.

Elin Nordlander och **Lisa Nordlander** har, i anslutning till åtalet för sexuellt ofredande, yrkat att Lars-Börje Hellenberg ska förpliktas betala skadestånd till dem, se domsbilaga 2.

Lars-Börje Hellenberg har förnekat sexuellt ofredande och bestritt skadeståndsskyldighet. Han har erkänt rattfylleri.

UTREDNING

Den i domsbilaga 1 angivna bevisningen har lagts fram. Sålunda har, såvitt gäller åtalspunkten 1 (sexuellt ofredande), förhör ägt rum med de bägge målsägandena Elin Nordlander och Lisa Nordlander samt med vittnet Elina Rönnerberg. Lars-Börje Hellenberg har hörts över åtalen och analysbesked har lagts fram.

Av utredningen har framkommit att de två systrarna Elin och Lisa Nordlander samt deras kusin Elina Rönnerberg på kvällen den 24 juli 2012 befann sig i omklädningsrummet vid Gardestugan i Stenkyrka. Vidare har framkommit att Lars-Börje Hellenberg är ordförande i den förening, Stenkyrka IF, som äger och förvaltar anläggningen och att han i denna sin egenskap är ansvarig för skötseln av Gardestugan. Under sommaren upplåts Gardestugan med dess duschar och omklädningsrum till turister. Systrarna Nordlander och Elina Rönnerberg använde dessa faciliteter eftersom de inte själva hade tillgång till dusch i den semesterbostad som de för tillfället bodde i.

Elin Nordlander, Lisa Nordlander och Elina Rönnberg har berättat följande. De var tillsammans i omklädningsrummet när en man kom in. De hade duschat och Elin Nordlander och Lisa Nordlander hade bara trosor på sig. Elin Nordlander skyldes sig med sin kjol medan Lisa Nordlander rusade in på toaletten och drog igen dörren. Mannen satte sig på en bänk och började prata med dem. Han stannade kvar i omklädningsrummet i bortåt 20 minuter och gick sedan därifrån. De polisanmälde händelsen dagen därpå.

Elin Nordlander har vidare berättat följande. Hon satt på bänken med kjolen framför sin bara överkropp. Mannen satte sig precis bredvid. Hon kände sig väldigt obekvämt. Mannen sa till henne: ”Du behöver inte vara rädd för att visa dina bröst, jag är inte rädd för fina bröst.”. Han sa också ”Du skulle vara bättre på att visa din kropp”. Hon uppfattade att dessa uttalanden var riktade mot henne. Lisa hade sprungit in på toaletten och ropade efter sin handduk. Mannen gick fram och ryckte till sig handduken och gick fram och ryckte upp dörren till toaletten. Hon uppfattade att han tänkte sätta handduken på Lisa. Hon såg dock inte vad som hände inne på toaletten. Mannen var helt inne på toaletten. Sedan kom mannen och Lisa ut från toaletten. Mannen började sedan prata om vem av de tre som var brunast. Han sa till henne att hon borde ta bort bh-banden på sin bikini när hon solade. Lisa var väldigt hes. Mannen gick fram till Lisa och bad Lisa att viska till honom. Då såg hon att mannen strök med sin hand på Lisas hals och ner mot bröstet samtidigt som han sa något. Mannen ville hämta Alvedon till Lisa och sa till Lisa att Lisa skulle följa med honom ut till bilen för att hämta Alvedon. Mannen var kvar en stund till, pratade med dem, fortsatte att kommentera hennes utseende och avslutade med att säga ”det är inte ofta jag träffar så här fina flickor”. – Mannen verkade konstig och hon blev himla chockad. Hon var så rädd att hon inte vågade säga till honom att gå därifrån. Han presenterade sig som Lars och som vaktmästare. Hon är 100 procent säker på att mannen är Lars-Börje Hellenberg. Det är jättejobbigt att prata om det som hände. Hon vill över huvud taget inte tillbaka till omklädningsrummet.

Lisa Nordlander har vidare berättat följande. Hon stod i bara trosor vid spegeln när mannen klampade in. Hon reagerade direkt och sprang in på toaletten. Det gick inte att låsa dörren men hon drog igen dörren. Hon stod därinne och var väldigt chockad. Mannen öppnade dörren och frågade henne om det fanns toapapper. Hon svarade ”ja” och han gick därifrån. Hon var rädd och chockad och stod kvar inne på toaletten utan bh i säkert tio minuter. Hon hörde att mannen pratade med de andra och hon stack ut huvudet och bad om sin handduk. Elin, som satt på bänken och höll för sina bröst med en kjol, tog handduken och gav den till Elina. Elina gick för att lämna handduken till henne. Mannen ryckte då handduken ur Elinas hand och gick fram och ryckte upp toalettdörren. Mannen tog ett steg framåt och skulle hjälpa henne att ta på sig handduken. Han sa: ”Du behöver inte vara rädd för att visa dina vackra bröst för mig för du har väldigt vackra bröst”. Hon virade handduken om sig och gick ut och satte sig på bänken. Mannen frågade var de bodde och om de hade sina föräldrar med sig. Hon hade nästan helt tappat rösten och han pratade om hennes röst och sa att Alvedon hjälper. Han bad henne följa med till hans bil för att hämta Alvedon, men hon skakade på huvudet. Han erbjöd sig inte att gå och hämta Alvedon till henne utan sa att hon skulle följa med ut till bilen och hämta det. Det kändes väldigt obehagligt. Mannen gick sedan fram till henne för att höra vad hon sa eftersom hennes röst var så svag. Han kom väldigt nära henne med sitt ansikte och hon kände att han luktade alkohol. Då tog han sin hand mot hennes hår och strök handen vid örat och käken och vidare nedåt. Han stannade med sin hand och fortsatte sedan med sin hand utefter halsen och ner till hennes ena bröst och smekte bröstet. Han gjorde en paus och tog sedan bort sin hand. Han gick tillbaka och satte sig. – Hon är helt säker på att mannen är Lars-Börje Hellenberg; hon känner igen honom. Hon var rädd att han skulle göra något mot henne. Hon kände sig försvarslös och det var fruktansvärt obehagligt. Hon kommer inte att våga sig dit någonsin mer.

Elina Rönnberg har vidare berättat: Hon hörde att ytterdörren och dörren till damernas omklädningsrum öppnades och en man kom in. Mannen sa något i stil

med ”oj, oj, jag visste inte att ni var här”. Hon minns inte exakt i vilken ordning saker hände, men hon minns att mannen sa till Elin att Elin inte behövde vara rädd för att visa sina bröst och att Elin borde sätta på sig en bh istället för att hålla kjolen framför sig. Lisa ville ha en handduk. Elin gav handduken till henne och mannen slet den ur hennes hand och ryckte upp toalettdörren och gick in på toaletten. Hon såg inte vad som hände där. Lisa kom ut och såg väldigt chockad ut. Lisa satte sig ner och de sa att Lisa var förkyld. Mannen sa att han hade Alvedon och att de skulle följa med till bilen och hämta det. Mannen pratade om vem som var brunast och sa till Elin att Elin skulle ta bort bh-banden när hon solade för att inte få fula märken. Han tog sin hand vid Lisas öra eller kind och ner över halsen och ner över bröstet. I slutet sa mannen ”det är inte ofta man får träffa så fina flickor som ni”. – Hon känner igen Lars-Börje Hellenberg och är helt säker på att det är han som kom in i omklädningsrummet. Han presenterade sig som vaktmästare.

Försvaret har åberopat följande anteckning från polisförhör med Elina Rönnberg.

”Han sade sedan till Elina och Elin att visst ser hon sjuk ut och syftade på Lisa. Han erbjöd sig återigen att hämta alvedon och gick fram till Lisa och klappade henne på kinden och bad henne viska.”

Lars-Börje Hellenberg har berättat: Han gick först in på herrarnas omklädningsrum och konstaterade att det var okey där. Han gick sedan in på damernas omklädningsrum. Han pratade med tjejerna. Två av dem var ganska pratiga och han tror att de nämnde att de kom från Norrland. Han höll upp handduken mot en av dem och klappade henne på kinden. Han kan inte förstå att det är så farligt att klappa någon på kinden. Det var inget sexuellt i det. Han erbjöd sig att hämta Alvedon.

DOMSKÄL

Skuldfrågorna

Åtalspunkten 1, Sexuellt ofredande

Elin Nordlander, Lisa Nordlander och Elina Rönnberg har samstämmt pekat ut Lars-Börje Hellenberg som den man som kom in i omklädningsrummet den aktuella kvällen. Lars-Börje Hellenberg har inte ifrågasatt att han träffat på dem i omklädningsrummet. Han har inte heller ifrågasatt att han kommit att tilltala dem och också beröra Lisa Nordlander. Han har berättat att han höll upp handduken för Lisa Nordlander, att han klappade henne på kinden och att han erbjöd sig att förse Lisa Nordlander med Alvedon mot hennes förkylning. Han har dock invänt att varken hans uttalanden eller hans beröring av Lisa Nordlander haft någon sexuell prägel. Han har vidare poängterat att han hade legitima skäl att gå in i omklädningsrummet eftersom det var dags att städa och låsa anläggningen för kvällen.

De två målsägandena och vittnet har var för sig gjort ett alltigenom trovärdigt intryck. Deras berättelser, som är sinsemellan samstämmiga, är helt klara och logiska. De har alla berättat om detaljer i händelseförloppet. Sålunda har de alla berättat om att Lars-Börje Hellenberg ryckte eller slet till sig handduken och ryckte upp toalettdörren och gick in till Lisa Nordlander när hon stod där iförd endast trosor, och de har alla berättat om diskussionen om Alvedon. Samtliga har också berättat om och med sina händer visat hur Lars-Börje Hellenberg berört Lisa Nordlander genom att dra med sin hand från sidan av hennes huvud och ner mot hennes ena bröst. Det saknas anledning befara att de tre, som över huvud taget inte kände till Lars-Börje Hellenberg före den aktuella händelsen, skulle beljuga honom och påstå att han begått handlingar han inte begått. Tingsrätten finner att de tre samstämmiga berättelserna är sådana att de kan läggas till grund för bedömningen i

målet. Att det i polisförhöret med Elina Rönnberg antecknats att Elina Rönnberg sagt att Lars-Börje Hellenberg *klappade* Lisa Nordlander föranleder inte annan bedömning. Inte heller den oklarhet rörande huruvida diskussionen om Alvedon handlade om att Lars-Börje Hellenberg skulle hämta medicinen och återkomma med den eller om någon av de tre skulle följa med ut ur omklädningsrummet och hämta medicinen, kan föranleda annan bedömning. Genom dessa berättelser är det styrkt att Lars-Börje Hellenberg, när Elin Nordlander och Lisa Nordlander var iförda endast trosor, fällt kommentarer om deras bröst och kroppar och att han tagit Lisa Nordlander på hennes ena bröst när hon i ett senare skede hade endast en handduk virad om sig. Enligt tingsrättens mening är det uppenbart att uttalandena och beröringen sedda i sitt sammanhang varit ägnade att kränka de bägges sexuella integritet. Detta måste Lars-Börje Hellenberg ha insett. Att Lars-Börje Hellenberg i och för sig haft anledning att gå in i omklädningsrummet och uppmana dem som fanns där att göra sig klara och lämna detsamma ursäktar inte på något sätt hans handlande. Åtalet är således styrkt och ska bifallas.

Åtalspunkten 2, Rattfylleri

Lars-Börje Hellenberg har erkänt gärningen. Hans erkännande stöds av de närmare uppgifter han lämnat och av det analysbesked som åberopats utvisande att han hade 0,48 mg alkohol per liter utandningsluft. Åtalet är styrkt och ska bifallas.

Påföljdsfrågan

Straffvärdet för rattfylleribrottet är 150 dagsböter.

När det gäller det sexuella ofredandet har åklagaren gjort gällande att straffvärdet ligger på "fängelsenivå". Tingsrätten delar inte denna åklagarens bedömning. Det finns förvisso fall av sexuellt ofredande mot vuxna där påföljden bestämts till fängelse, se t.ex. de refererade rättsfallen RH 1997:91 och 2006:136. Nu

förevarande fall kan dock inte jämföras med dessa rättsfall. Lars-Börje Hellenberg har förvisso utnyttjat sin egenskap av vaktmästare för att närma sig de unga kvinnorna när dessa var nyduschade och nästan nakna. I övrigt har hans agerande alls inte präglats av någon förslagenhet och hans uttalanden och beröring har alls inte varit av det grövre slaget. Tingsrätten finner att straffvärdet uppgår till 60 dagsböter.

De två gärningarna har ett sammanlagt straffvärde om 180 dagsböter. Påföljden ska bestämmas i enlighet härmed.

Skadestånd

För att skadestånd för kränkning ska utgå krävs att det är fråga om en allvarlig kränkning av den personliga integriteten. När det gäller Elin Nordlander, som fått ta emot kommentarer om sina bröst och sin kropp, finner tingsrätten inte att fråga är om en sådan allvarlig kränkning av integriteten att ersättning kan utgå. Hennes skadeståndsyrkande ska därför ogillas.

Lisa Nordlander har, när hon iförd endast trosor befann sig inne på toaletten, blivit direkt konfronterad av Lars-Börje Hellenberg och i denna situation fått en kommentar om sina bröst. Lars-Börje Hellenberg har därefter berört hennes ansikte, hals och bröst. Enligt tingsrättens mening har hon härigenom blivit utsatt för en sådan allvarlig kränkning att skadestånd ska utgå. Skäligt belopp är 5 000 kr.

Övrigt

Eftersom Lars-Börje Hellenberg nu döms för brott som har fängelse i straffskalan ska han betala lagstadgad avgift, 500 kr, till brottsofferfonden.

GOTLANDS TINGSRÄTT
Rotel 4

DOM
2013-04-23

B 1209-12

Målsägandebiträdet och försvararen ska tillerkännas begärd ersättning att utgå av allmänna medel. Då Lars-Börje Hellenberg saknar inkomst ska kostnaden stanna på staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 3 (DV 400)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ges in till tingsrätten senast den 14 maj 2013.

Kristina Wirdemark
rådman

I avgörandet har nämndemännen Aino Friberg Hansson, Simon Härenstam och Åke Kahlbom deltagit. Enhälligt.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt
6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.